

dpb : DIVADLO
: PETRA
: BEZRUČE

#nejsemrasista_ale

**Není možná diskuse
s tím, kdo se snaží
nikoli pravdu hledat,
ale dokázat, že už ji
našel.**

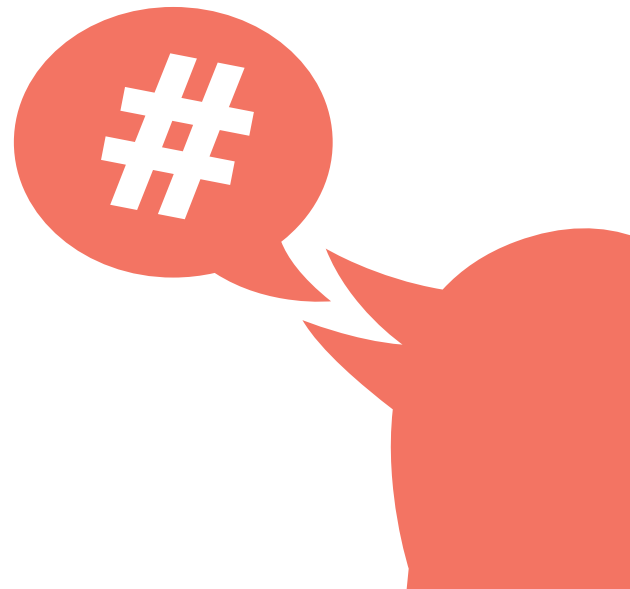
Romain Rolland

#nejsemrasista_ale

autor — **braňo holiček a kol.**
režie — **braňo holiček**
dramaturgie — **kateřina menclerová**
scéna — **nikola tempír**
kostýmy — **lenka odvárková**
výběr hudby — **braňo holiček**
asistent dramaturgie — **matej synak**

hrají
ondřej brett
jakub burýšek
lukáš melník
michal sedláček
magdaléna tkačíková
miroslav kudela

premiéra 18. května 2018
v divadle petra bezruče

tři otázky pro režiséra braňa holička

Režisér Braňo Holiček (1985) se divadlu věnuje od dětství – nejdříve jako herec, později jako režisér. Herectví vystudoval na Pražské konzervatoři, režii na DAMU (Katedra alternativního a loutkového divadla). Jako herec účinkoval v mnoha televizních inscenacích, seriálech a filmech, kterým se nadále věnuje i jako režisér. Režijně dlouhodobě spolupracoval s pražským Studiem Ypsilon, kde se soustředil zejména na autorskou tvorbu. V roce 2013 získal Cenu Alfréda Radoka v kategorii „Talent roku“. V současnosti je uměleckým šéfem pražského Divadla Minor a režuruje v řadě

českých divadel (Národní divadlo, Divadlo F. X. Šaldy Liberec, Národní divadlo Brno a další).

Jako režisér se většinou věnuješ autorským inscenacím – a jinak tomu je i u Bezručů. Co si mají diváci pod pojmem „autorská inscenace“ představit? Jak takové divadelní dílo pod Tvým vedením vzniká?

Především je to kolektivní spolupráce celého týmu, který se na výsledku podílí. Zkoušení začínáme většinou tak, že se musíme s celým týmem i herci shodnout na tématu, které je pro nás důležité natolik, že ho chceme předat divákovi. Když

přijdeme na to, co chceme říct, musíme ještě přijít na to, jak to chceme říct. Začneme s herci improvizovat a to, co vypovídá o zvoleném tématu, zafixujeme a vytvoříme pevný text. Tak nakonec vznikne vlastně klasická divadelní inscenace, která ale často nechává prostor pro hereckou improvizaci, ovšem jen na předem daných místech.

Jaké výhody a úskalí Tvá režijní metoda přináší?

Základní výhodou toho přístupu je skutečnost, že všechno je možné. Totéž je ale zároveň největším úskalím. Jednou z bolestí té metody je fakt, že je závislá na spolupráci, takže

celý tým musí opravdu chtít vypovídat o daném tématu. Proto je tak důležité se na něm na začátku shodnout. To se ovšem nedaří ve všech divadlech na sto procent. U Bezručů to ale opravdu nebyl problém.

Tvé inscenace vycházejí z důkladného pozorování a pojmenování doby, ve které žijeme. Jaké současné společenské trendy a fenomény byly klíčovým materiálem pro vznik inscenace #nejsemrasista_ale?

Zajímalo nás, co způsobuje negativní jevy, které můžeme pozorovat v „on-line světě“. A nejen to, snažili jsme se přijít i na to, jestli a případně jak moc se náš on-line svět prolíná s tím skutečným. Se světem v off-linu. Postupně jsme přicházeli na to, že on-line svět je jakýmsi zvětšovací sklem toho reálného. Jeho zvětšeným obrazem. Zajímalo nás, co

způsobuje ono zvětšení a proč v lidech zvětšuje spíše to negativní než pozitivní. Na konci našeho hledání bylo poznání, že strach je velmi mocná emoce, která dokáže zastřít člověku zrak natolik, že přestává mít schopnost orientace i v základních otázkách týkajících se naší morálky. Najednou díky strachu přestávají platit pravidla, na kterých vyrostla naše (evropská) kultura. Lidé jsou často zmatení. Hledají pravdu, která by jim od toho strachu pomohla. Hledají pevný bod. A ten v on-linu často najdou. Jenomže jak najít pevný bod, když hlavním znakem doby, kterou žijeme, je, že pravda neexistuje? Možná je nakonec jednodušší pustit si YouTube.

člověk v době postpravdivé

Mohlo by se zdát, že rozeznávání pravdy od lži v dnešní době elektronických médií – v době prosycené snadno dostupnými informacemi, dosažitelnými na několik málo kliknutí – bude snadnější než kdykoli předtím. Bohužel, často je to přesně naopak. Třeba i proto, že nazýváme svůj druh moudrým, jsme bytostmi navýsost emocionálními a racionálně se chováme jen někdy, a to pouze za příznivých okolností.

Díky internetu máme na dosah studnici lidského vědění a nebyvalé množství lehce dostupných znalostí a faktů, ke kterým bychom se v době predelektro-

nické dopracovávali jen velmi ztěžka a zdouhavě. Jenže právě tahle lehkost a dostupnost, spolu s otevřeností světa internetu, nás dostává do paradoxní situace, kterou před lety pěkně shrnul Will Rogers slovy: „Náš problém není v tom, že toho víme málo. Náš problém je, že mnohé z toho, co víme, není pravda.“

Relevantní, pravdivé informace jsou dosažitelné stejně jako lež a účelová dezinterpretace, přičemž odlišit je na první pohled nemusí být snadné. A my se mnohem snadněji než ke skutečnému stavu věcí dopracujeme právě k takovým

odpovědím, které podporují náš už hotový pohled na svět. Rozpoznání pravdy od lži, faktů od názorů může být v nepřehledném množství internetových zdrojů obtížné: Jde ale o schopnost klíčovou, bez níž se neobejdeme.

Elektronická média a internet obecně jsou pomyslnou holí o dvou koncích a záleží jen na tom, jak ji uchopíme. Obvykle si totiž fakta, jimž dopřejeme sluchu, sami pro sebe filtrujeme. A naše názory a přesvědčení, jak praví známý bonmot, jsou pak výsledkem let, kdy jsme pozornost věnovali informacím, které nás utvrzovaly v našem přesvědčení, a zároveň jsme zcela ignorovali ty, které nabourávaly předem vytvořené dojmy a představy.

Dnes máme díky sociálním sítím, elektronickým médiím a neustávajícímu přívalu infor-

mačního šumu mnohem víc šancí k tomu, abychom naletěli, nechali se ovlivnit či ovládnout. Vždy bude po ruce ochotný manipulátor, podvodník nebo technolog moci, kterému se hodí poslušná figurka, s níž lze libovolně manipulovat a již lze využít – a nesejde na jménu boha, národa, vlasti, ideologie nebo rasy, kterou se přitom zaštití.

Někdy se zdá, jako by právě v této době byla lidská přesvědčení ve větší míře utvářena spíše vyhocenými emocemi a názory než objektivní skutečností. Jako by fakta ztrácela svou váhu a my jsme se ocitli v době, které na nějaké ověřitelné pravdě už nezáleží, kdy se potýkáme s rostoucí nedůvěrou ve fakta nabízená zavedenými institucemi, kdy jsou fakta zejména politiky prostě ignorována, a jak se zdá – valné části občanů to naprosto nevádí. To

je důvod, proč se setkáváme s označením současného světa jako postpravdivého, postfaktického, případně postrealistického.

V myšlení a reakcích jsme stále pralidmi, za které spíše než racionalita rozhodují instinkty a emoce. A stále se učíme, jak se vyrovnat se světem vysoce propojeným a komplikovaným, kosmopolitním a pořád se zmenšujícím.

Petr Nutil

z knihy Média, lži a příliš rychlý mozek (Průvodce postpravdivým světem) /text byl krácen/

Jednou je zima, pak zase vedro. už mám té Evropské unie plné zuby!

**Nevydíme věci takové,
jaké jsou. Vidíme věci
takové, jací jsme my.**

člověk v pohodlné bavlnce on-line světa

Jedním z nepříliš pozitivních aspektů moderních technologií je, že nám usnadňují život a tím nás opakovaně trénují v tom, abychom si vždy zvolili tu jednodušší cestu. Žijeme ve dvojitěm světě. On-line a off-line, tedy na síti a v reálném světě. On-line je vše velmi jednoduché, stačí pár kliků a je to hotovo, když se chcete vrátit, můžete se vrátit. Na internetu si snadno uděláte přátele a snadno se jich zba-

víte. Když vás kamarád nudí, stačí přestat odpovídat a je po problému. Randění na internetu je mnohem jednodušší a rychlejší než randění ve skutečnosti. Ale když trávíte devět hodin před obrazovkou, ztrácíte schopnosti potřebné k životu v reálném světě, off-line. Pak vyjdete na ulici a najednou jste konfrontováni s hromadou lidí, často divných lidí, podezřelých lidí, s vlastními cíli...

V reálném světě nejste pánem nad situací, jako je tomu při používání počítače. Nemůžete vymazat či zavřít, co se vám nelíbí. Nejednáte s pasivními objekty, je to jednání živých, svébytných subjektů. To znamená, že musíte vstoupit do komplikovaného dialogu, ve kterém vyjednáváte, jak spolu či vedle sebe žít.

Další velmi znepokojující jev se týká našeho vnímání světa. Když nové technologie přicházejí, vždy se očekává, že přinesou lidem lepší informovanost. Že zmenší vzdálenost mezi lidmi a otevrou nové horizonty. „Teď budou mít všichni přístup ke všem informacím,“ říkají lidé. „Rozvineme své kritické schopnosti a otevřeme se novým možnostem. Budeme humánnější, technologie zvýrazní to nejlepší, co v nás je.“ To jsou opravdu optimistická očekávání.

Když se ale podíváme na studie, které zkoumají, jak lidé informační technologie skutečně využívají, zjistíme, že většina lidí je používá k tvorbě a upevnění vlastní „bubliny pohodlí“ (v originále: comfort zone). Je to zóna, kde nemusíte řešit žádné nepohodlné kontroverze, nemusíte obhajovat svoje myšlenky, nemusíte nic vysvětlovat.

Na internetu se – pokud chcete – můžete zcela vyhnout informacím, se kterými nesouhlasíte, a vyhledávat jen to, co vyhovuje vašemu pohledu na svět. Je vám něco nepohodlné? Klik a je to pryč. Zkuste takhle řešit problémy v reálném světě – nejde to.

Pomocí nových technologií nejradyji komunikujeme tak, abychom si upevnili názory, které už máme. Bavíme se s lidmi, kteří s námi souhlasí,

ne s těmi, kteří s námi argumentují nebo nás vyzývají ke změně. To rozhodně pomáhá našemu sebevědomí. Zóně pohodlí někdy také říkám „komnata ozvěn“ (anglicky: echo chamber). To jediné, co slyšíte, je ozvěna toho, co sami říkáte. Nebo také „zrcadlová chodba“ – kam se podíváte, vidíte to, co chcete vidět, totiž odrazy sebe sama.

Je to příjemný luxus, to uznávám. Vědět, že nebudete konfrontováni s ničím, co by měnilo váš pohled na svět, je nesmírně konejšivé, zvláště v takto složitém světě. Výsledkem ale je, že ztrácíme kritické schopnosti. Ztrácíme schopnost poznávat, vyjednávat, argumentovat, přijímat změnu.

Svět je plný změn, takže musíme umět na změny reagovat. Poprvé v moderní historii je jasné, že se musíme naučit, jak permanentně žít ve světě

plném různosti. A v tom nám počítač nepomáhá. Teoreticky by pomoci mohl, technicky to možné je, ale v praxi se to neděje. Ba naopak, informační technologie povzbuzují lidi k tomu, aby z reálného světa utíkali do pohodlného světa, který si sami formují podle obrazu svého.

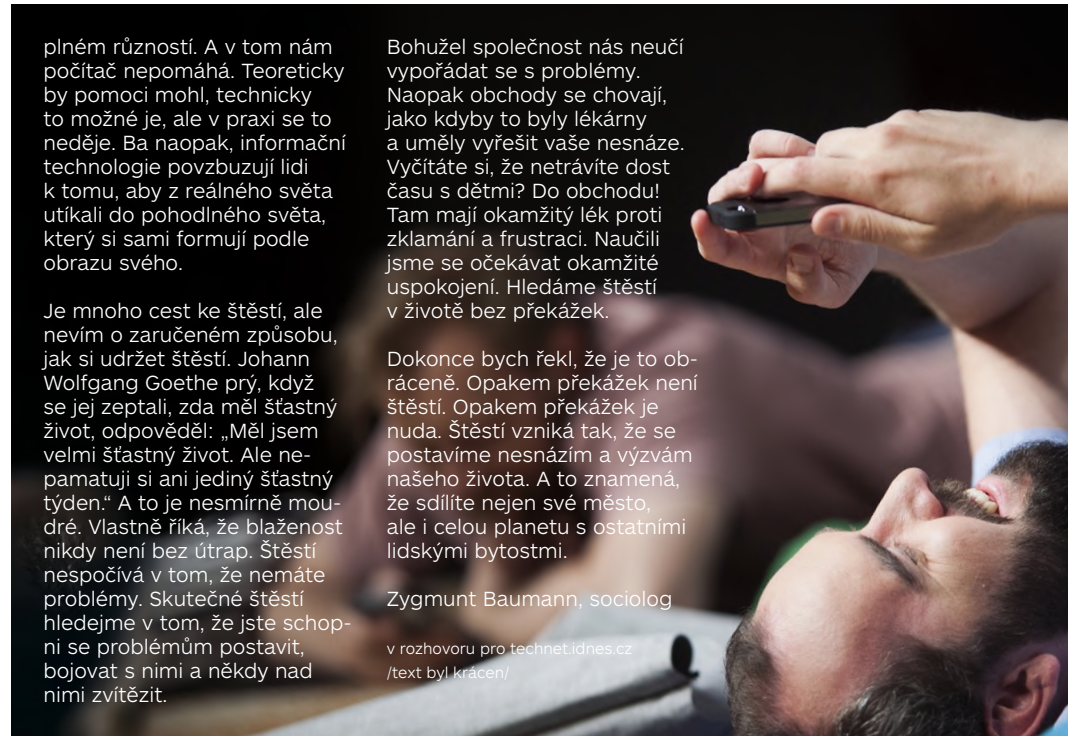
Je mnoho cest ke štěstí, ale nevím o zaručeném způsobu, jak si udržet štěstí. Johann Wolfgang Goethe prý, když se jej zeptali, zda měl šťastný život, odpověděl: „Měl jsem velmi šťastný život. Ale nepamatuji si ani jediný šťastný týden.“ A to je nesmírně moudré. Vlastně říká, že blaženost nikdy není bez útrap. Štěstí nespočívá v tom, že nemáte problémy. Skutečné štěstí hledejme v tom, že jste schopni se problémům postavit, bojovat s nimi a někdy nad nimi zvítězit.

Bohužel společnost nás neučí vypořádat se s problémy. Naopak obchody se chovají, jako kdyby to byly lékárny a uměly vyřešit vaše nesnáze. Vyčítáte si, že netrávíte dost času s dětmi? Do obchodu! Tam mají okamžitý lék proti zklamání a frustraci. Naučili jsme se očekávat okamžité uspokojení. Hledáme štěstí v životě bez překážek.

Dokonce bych řekl, že je to obráceně. Opakem překážek není štěstí. Opakem překážek je nuda. Štěstí vzniká tak, že se postavíme nesnázím a výzvám našeho života. A to znamená, že sdílíte nejen své město, ale i celou planetu s ostatními lidskými bytostmi.

Zygmunt Baumann, sociolog

v rozhovoru pro technet.idnes.cz
/text byl krácen/

#

Když vám všichni neustále lžou, důsledkem není, že uvěříte lžím. Důsledkem je, že už nevěříte ničemu. A lidé, kteří ničemu nevěří, se nemohou rozhodovat. Přestávají sami myslet a vyhodnocovat. S takovými lidmi je pak možné dělat cokoliv.

Hannah Arendtová, filosofka

inspice **michal weber** / nápověda **miroslav kudela** / rekvizity **marie křehlíková** / garderoba **renáta pytlíková** / vlásenky **monika nováková** / světla **jiří müller** / zvuk **filip bajger** / jevištní mistr **filip kapusta** / technika **martin dostál, martin plichta, david žyla**

program vydala divadelní společnost petra bezruče, s.r.o., k páté premiéře sezóny 2017–2018 v programu jsou použity citace z následujících zdrojů: petr nutil – média, lži a příliš rychlý mozek (pražha 2018, grada publishing) / pavel kasík, matouš lázňovský – migranti jsou pro nás poslové špatných zpráv, říká slavný sociolog (dostupné na: https://technet.idnes.cz/zygmunt-bauman-rozhovor-sociolog-uprchlici-migrace-technologie-modernita-stesti-gjb-/veda.aspx?c=a150826_151023_veda_mla)

textová část programu **kateřina menclerová** / fotografie **petr hrubeš, lukáš horký** / grafický návrh plakátu a programu **jan kulich** / vytiskl AFprint, ostrava

divadlo petra bezruče provozuje divadelní společnost petra bezruče ředitel **jiří krejčí** / umělecký šéf **janka ryšánek schmiedtová** / dramaturg **kateřina menclerová** / manažer **tomáš suchánek** / tajemnice uměleckého provozu **alena punčochářová** / propagace a pr **michaela kubicová**

divadlo je provozováno za finanční podpory statutárního města ostravy a moravskoslezského kraje, projekt se uskutečňuje za finanční podpory ministerstva kultury ČR

OSTRAVA!!!

